

BASKOIAK FROIA'REN GUDALDIAN (653N. URTEAN)

Zaragoza'ko gotzaiña zan Tajon jaunak 653n.urtean eskutitza egin eutson Bartzelona'ko gotzaiñari eta eskutitz onen barruan edesten dau Froia'ren matxinadea eta ekintza orretan baskoiak izan eben eskuartzea.

Froia bizigodoen dukea zan eta Txindasbinto ilten egoala, iraillaren 30n.egunean il zan, errege-aldaketa egiteko orduan sortu zan matxinada au eta bizigotoen dukea zan Froia'k euskaldunen laguntza eskatu eban.

"Ondo daki berorrek pizti narrazti oker arek noz zabaldu eban bere pozoiazen azi edentsua batzuren gogoetan eta noz aldendu ebazan bide zuzenetik maltzurkeriz batzuren gogoak. Orduan gizon kaltegarria ta zoroa zan Froiak ankerkeriz laguntzaille gaiztoak beragandu ebazan eretxi zuzeneko jaun gurtzaille zan Rezesbinto Erregearen aurka. Eta onen eraso gogorra egin eutson aberri kristiñaua kentzeko.

Gaiztakeri ikaragarri au egiteko, Pirine mendietatik kanpora atera eban baskoien erria eta iberoen aberria zapalkuntza askoren bidez zapaldu eban.

Au bai samintasuna! zapalkuntzaren aunditasuna zelakoa izan zan esateko adorea be kendu egiten dau! Baiña azkenean ikarea sartzen dauana be esan egin bear da: Kristiñau askoren odol errubakoa isuri zan, batzui samea ebagi eutsen, beste batzuk azkonez zauritu ebezan, geienak jaurtigai diran izkilluz; asko eroan ebezan atxillotuta: arrapakiñak oso ugariak izan ziran. Eleiz-arduradun ziranak, geienak, ezpataz il ebezan samea ebagita, eta gorpu asko ankerkeriz bertanbera itzi ebezan txakurren eta saien janari izateko, errazoiz esana da emen betetzen dala irurogeta amazortzigarren salmoan idatzita dagoana.

Orrelan atxillotuak Zaragoza'ko arresiaren ondoan geratu ziran, erregea noiz etorriko zain, otoitzez Jaungoiko Alguztidunari eskatzen gure gaiñera agintari ankerren buztarria etorri ez daiten eta al bait lasterren bere eskuz lagundu gaizan errege guztiz onak arerio ankerraren aurka.

Laster entzun ebazan Jainkoak bere otseinen eskariak eta errege guztiz onaren erreguak: Aldelari kementsua etorri zan eta oneri lagundu eutson alguztidunak eta irain egileari eriotzea etorri jakon zigor lez, batari emon jakozan garaipenaren ereñotzak eta besteari eriotza larri baten lotsaria.

Jainkoak bere eskuz zapuztu eban eta bere bizilekutik kanpora bota eta bere sustraia bizien lurretik kendua izan zan, esana dan eran Jainkoa goratu daigun: Zure eskumeak, Jauna, arerioa kanporatzen dau eta zure naiaz gure arerioak zapuztu dozuz."

Tajon gotzaiñaren idazki onetan agertzen dira lenengo euskaldunak auzoko erreñu bateri laguntzen, aurrerantzean be sarritan jazoko da ori.

Lenengoz euskaldunak gotor-leku bat inguratzen dabe eta luzaro gaiñera.

Idazki onetan erlejiño-arazoa agertzen da: Baskoiak kristiñauen gizonak eta ondasunak erasoten dabez eta orretan ikusi izan da beti, baskoiak oraindiño ez zirala kristiñauak. Eretxi onen aurka dago sendo A.E. Mañarikua eta olako erasoak sarritan egiten ebezela orduan kristiñauak kristiñauen aurka, diño.

Olazar'tar Martin'ek "Domuit vascones" Armando Besga'ren liburutik

ADISKIDE MARTIÑERI: AGUR!

Gaur, egutegiko orria kendu, eta 2003'an Azileko egun baten, agertu zan Abizenen, zerrenda, eta bertan aitatzen da Bermeo'ri deritxon, ERTZILLA esanez "ertz" bedar lekua dala, eta "illa" atzizkia zer esan naidana ez dakiguna. Orrexegatik gaur, zeozertxo aitatuten nator, neuk dagitana. Ba-dakizu, ondo, nun aurkitzen dan "ERTZILLA" etxea, sasoi edo aro atan, itxaso-gain eta ertzian: etxe ori eraiki ebenian, itxaso ertzian egiña dala esango eben, orrelaxe dagolako, bedar lekua, baño ERTZ izen orrek, iztegian (Ixaka Lope Mendizabal), agertzen dauan lez (margen, orilla, borde, esquina) esan nai dau eta neure eritxia, onetan dago. Eta "ILLA" k, beren esangurea, ba daukola dirudi, ba aitz edo atxa ori bere oñian, zuzen antzian, goitik-bera ebagia dalako, ilda, edo orrelako gaia, OGON Ori begiratuta bardin antza emoten dau, goitik-bera, ila, landuta bezelakoa, antxiñeko zur-arotzak erabilten eban izkuntzan, sartuta, orrexegaitik, esan gura dautzut, ertzillapean, portuko etxe zarrak, atxa il orren babesean egiñak, aurkituten direla, askorik atxak landu barik, olan izanik "ILLA" itzaren esangureak be, badaukala nun bait azalpena.

Onela neure guraria azalduta, ez dot uste, nekatuta edo aserretuta geldituko zaranik. Parkatu, idazkeran egiñiko utsak.

Edozelan be gure euskal alderdiek euskaltasun eta abertzaletasun geiagoz, agertzen diran auteskundeetarako, ez daiela bakotxa beren sokeari tenka bertan gelditu, ez badabe. Euzkadin bizi garenok, geure esku daukaguzan, indar eta jabetasun, guztiak zain eta tinko eutziteko alkattegaz bat egin, itzarmen guztiak entzunda.

Geiago barik besarkada aundiarekin urregora arte, beti.

ETXEBARRIA'tar IXIDOR

OHARRA: Gipuzkoa'n be ba-dago Ertzilla abizena Bermeo'tik joana? (Martin)